

Afscheid

Abstract

Sinds 1990 ben ik lid geweest van de NTG. Nu ik gepensioneerd ben is het gebruik van \TeX zodanig verminderd dat ik mijzelf niet langer zie als een actieve gebruiker. In dit artikel kijk ik terug op ruim 30 jaar \TeX en met name \LaTeX gerelateerde activiteiten.

De aanloop

In de periode tot ongeveer 1990 hield ik mij incidenteel bezig met het elektronisch opmaken van documenten. Hiervoor maakte ik gebruik van de in de UNIX-wereld bekende systemen TROFF/NROFF, Eqn en Tbl. TROFF is bedoeld om documenten te kunnen produceren met behulp van foto-typesetters en NROFF is de variant die gebruikt kon worden op andere printers, zoals matrixprinters, daisywheelprenters (wie kent ze nog?) en laserprinters. Van deze programmatuur was een commerciële versie voor de PC beschikbaar.

In 1989/1990 was ik, namens het CPB, betrokken bij het opzetten en schrijven van een gebruikershandleiding voor het gebruik van de Control Data mainframe computers van het ECN. Gerard van Nes, vanaf het eerste uur betrokken bij de NTG, was de trekker van dit project en de drijvende en coördinerende kracht achter dit gezamenlijke project. Besloten werd om voor deze uitgebreide handleiding \LaTeX als tekstopmaakstelsysteem te gebruiken. Door deze keuze was ik gedwongen om mij in de \TeX -wereld te verdiepen en werd dan ook spoedig lid van de NTG en niet lang daarna bestuurslid. Mijn activiteiten binnen de NTG lagen met name op het gebied van \TeX -implementaties voor PCs en werkzaamheden in het redigeren van de NTG-Maps onder leiding van Gerard van Nes.

De beschikbaarheid van \TeX buiten de wereld van mainframes en mini-computers was destijds nog beperkt en het gebruik was beperkt tot de academische wereld.

\TeX -distributies voor PCs

Eenmaal actief binnen \TeX -gemeenschap heb ik mij met name beziggehouden met beschikbaar maken van \TeX -implementaties voor PCs en dan met name op MS-Dos computers. In het begin bestond de mogelijkheid voor NTG-leden om \TeX distributies voor PC op $5\frac{1}{4}$ -inch floppy disks te krijgen. Destijds waren er meerdere min of meer complete distributies beschikbaar waaronder SbTeX en DosTex .

Als een poging van de NTG om het gebruik van \TeX te propageren heb ik in die tijd een werkende, zij het beperkte distributie gemaakt op basis van de beschikbare systemen. Deze versie paste op twee $5\frac{1}{4}$ inch floppy disks. Deze versie was bedoeld als demonstratie-systeem en derhalve met name beperkt in het aantal beschikbare lettertypen, alleen de C-fonts. We hebben op een NTG-bijeenkomst deze versie ook gepresenteerd aan Barbara Beeton en later ook aan Donald Knuth. Zoals gezegd dit was slechts een systeem om een deel van de mogelijkheden van \TeX te presenteren.

Een aanzienlijke verbetering was de door Eberhard Mattes geproduceerde emTeX -distributie. Toen dit eenmaal voldoende stabiel was werd deze versie door de NTG als standaard PC-versie verkozen. emTeX werd door de NTG rondgestuurd aan belangstellenden door een doosje met benodigde $3\frac{1}{2}$ -inch diskettes.

Door Wietse Dol en Erik Frambach werd in de tweede helft van de 90-er jaren van de vorige eeuw als NTG-activiteit het op CD-ROMs gebaseerde 4TEX for Windows geproduceerd.

Mijn overige NTG-activiteiten

Naast mijn activiteiten om de PC-distributies te verspreiden ben ik een aantal jaren bestuurslid geweest en als zodanig betrokken geweest bij de voorbereiding en productie van de MAPS. Zoals bij uitgevers wel bekend is het produceren van een tekstdocument waaraan verschillende auteurs werken soms een tijdrovende en onder tijdsdruk staande zaak. Zeker als aan bijdragen geen stringente eisen worden gesteld aan de wijze van opmaak van de manuscripten. Met name het omzetten van teksten van *native* T_EX naar de voor de MAPS gehanteerde L^AT_EX-layout heeft soms de nodige hoofdbrekens gekost. Naast de MAPS heeft de NTG in overleg met David Salomon ook een eerste versie van diens boek –de syllabus van de cursus die hij voor de NTG heeft gegeven– geproduceerd.

Terugblik

Op basis van het door Donald Knuth ontwikkelde systeem is in de loop van de tijd een heel arsenaal aan kwalitatief hoogstaande systemen ontwikkeld. Het gaat dan niet alleen om macro-pakketten voor L^AT_EX maar bijvoorbeeld ook om het door Hans Hagen ontwikkelde ConT_EXt.

Jarenlang heb ikzelf in door WYSIWYG-systemen overheerste omgevingen gewerkt. Wanneer er geen interacties met andere auteurs waren dan kon ik mijn eigen gang gaan en publicaties, zoals mijn proefschrift, in L^AT_EX produceren. De uitwisseling van in T_EX opgemaakte teksten met WYSIWYG-systemen is lastig en vergt veel kennis en handwerk, waardoor gebruik van T_EX ondanks de kwaliteiten altijd beperkt zal blijven. De kwaliteiten van op T_EX gebaseerde systemen blijken bij het opmaken van complexe documenten. Mijn eigen ervaring met een rapport met tientallen tabellen en vele figuren is dat dit soort complexe documenten betrekkelijk eenvoudig en efficiënt in een op T_EX gebaseerd systeem is op te zetten. Dergelijke documenten van tientallen pagina's met vele tabellen en figuren kunnen in een WYSIWYG-omgeving slechts moeizaam en met veel handwerk worden opgezet.

Voor mij is een eind gekomen een interessante en leerzame periode.

Jos Winnink